

selles, et olete Ameerika vaenlased. Te tahate sundida kümme miljonit ameeriklast uuesti selga tõmbama sõjaväemundrit. Neile aga, kes teile vastu räägivad, tahate suurkorvi pähe panna. Kuid seda ei saa olema.

Haruldase jõu omandab Smithi edasine monoloog, kes on otsustanud mitte lägeneda selle Ameerika ees, kes arvab, et lurjus olla on inimese loomulik seisukord.

Rängalt tabab julget meest Macphersoni käitemaks. Jessie lahkuv Smithi juurest, ta peab loovutama oma maja, loobuma kõigest, mis vahepeal on mu-retsetud. Raadiost kuuleb ta oma sõbra Murphy surmast.

Kirjastaja Kessler, kelle poole pöördub Smith oma raamatu kirjastamise pärast, kapitulbeerub Macphersoni ees ja keeldub raamatut kirjastamast. Isegi pahempoolise ajalehe toimetaja William ei sõanda avaldada väljavõtteid raamatust, kartes USA rahamegnaatide viha.

Simonov annab suurepärase taktitunde, kriipsugi kunstilise töö vastu eksimata, tagasihoidlikult, kuid haaravalt edasi mahajäetud inimese sügava traagöödia.

Ja kui tühjakstentud maja viimane kirjastaja, skandaalikroonika reporter Hardy tuleb siit ainet otsima, siis leiab ta eest mitte murest murtud hädavarase, nukrutseva nortutaja, vaid võitleja, inimese, kelle südame katsumused on ka-rastanud, kelle silmad on avanud ja kes on saanud uut jõudu.

"Kirjutage", ütleb see mees reporterile ja dikteerib:

"...Ülalnimetatud Smith ei lähe põhja... ega poo ennast üles, ei löika endal kõri läbi ega hüppa alla 20-ndalt korralt... vaid püüab alata oma elu uuesti. Ülalnimetatud Smith mõttes kaasa ja nativsel, et on olemas üksainus Ameerika. Nüüd ta teab: Ameerikaid on kaks. Ja kui ülalnimetatud Smithil tema õnneks, jah, jah, õnneks, ei ole kohta Hearsti Ameerikas, siis ta, kurat võtaks, leiab endale koha teises Ameerikas — Lincolni Ameerikas, Roosevelti Ameerikas."

Nende sõnadega lõpetab Simonov oma näidendi — tabava satiri, mis eredasti paljastab tolle Ameerika aja-kirjanduse kombeid, mis on kapitalistliku monopoli kontrollimatuks kõnelornuks.

On olemas kaks Ameerikat, ütlevad patrioot Smith. Teist Ameerikat meie vaataja näidendis veel ei näe, kuid ta tunneb seda südamega. Ja koos Smithiga, kogu Ameerika vabadustarmastava rahvaga tervitab ta õiglust, mis võidutseb ja mis purustab progressiivse inimkonna vaenlased.

A. KULL.